

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Економічний факультет

КАФЕДРА ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

**ТЕОРІЇ ТА КОНЦЕПЦІЇ
БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**для проведення практичних занять та самостійної роботи
при підготовці здобувачів вищої освіти третього
(освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 071 «Облік і
оподаткування»**

Київ – 2023

УДК: 657

Наведено методичні вказівки та запропоновано завдання для проведення практичних занять та самостійної роботи при підготовці здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування»

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри обліку та оподаткування (протокол № 8 від 8 березня 2023 р.)

Рекомендовано Вченою радою економічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України

Укладачі: Л.В. Гуцаленко, Л.В. Чижевська
Рецензенти: Савчук В.К., Колеснікова О.М.

Навчальне видання ТЕОРІЇ ТА КОНЦЕПЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для проведення практичних занять та самостійної роботи
при підготовці здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування»

Укладачі: ГУЦАЛЕНКО ЛЮБОВ ВАСИЛІВНА
ЧИЖЕВСЬКА ЛЮДМИЛА ВІТАЛІЇВНА

Видання здійснено за авторським редагуванням.

Підписано до друку 01.2023 р. Формат 60 x 84 1/16. Ум. друк. арк. 4.
Обл.-вид. арк. . Тираж 100 пр. Зам №

Видання здійснено за авторським редагуванням.

Відповідальний за випуск Л.В. Гуцаленко

© Л.В. Гуцаленко, 2020

© Теорії та концепції бухгалтерського обліку

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
РОЗДІЛ 1. ЕВОЛЮЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЇЇ РОЗВИТКУ.....	5
Практичне заняття 1.....	5
ТЕМА 1. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК: ПЕРІОДИ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ.....	5
Практичне заняття 2.....	7
ТЕМА 2 ФОРМУВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЯК НАУКИ.....	7
Практичне заняття 3.....	9
ТЕМА 3. ПАРАДИГМИ І КОНЦЕПЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ....	9
Практичне заняття 4.....	10
ТЕМА 4. ТЕОРІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ.....	10
РОЗДІЛ 2 . НАУКОВІ СПРЯМУВАННЯ В ОБЛІКОВІЙ ТЕОРІЇ.....	12
Практичне заняття 5.....	12
ТЕМА 5. СВІТОВІ БУХГАЛТЕРСЬКІ ШКОЛИ ТА РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ПРОФЕСІЇ.....	12
Практичне заняття 6.....	13
ТЕМА 6. ОСОБЛИВОСТІ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОЇ ТЕОРІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ.....	13
Практичне заняття 7.....	15
ТЕМА 7. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОБУДОВИ ТА РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ГАЛУЗЯХ ЕКОНОМІКИ.....	15
Практичне заняття 8.....	16
ТЕМА 8. ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЇ БУХГАЛТЕРА.....	16
Практичне заняття 9.....	18
ТЕМА 9. ПРОВІДНІ УКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ ШКОЛИ У СФЕРІ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ ТА ЇХНІ НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ.	18
ПЕРЕЛІК ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ.....	20
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	35

ПЕРЕДМОВА

Мета навчальної дисципліни: формування науковий світогляд та економічне мислення у майбутніх спеціалістів про теорії, парадигми, концепції, закономірності та тенденції розвитку бухгалтерського обліку як науки та практичної діяльності та вмінь критично їх застосовувати у власних наукових дослідженнях.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомлення з сучасними теоріями, концепціями та парадигмами розвитку бухгалтерського обліку;
- формування вміння критично сприймати концепції розвитку бухгалтерського обліку та визначенні поточних та стратегічних планів розвитку бухгалтерського обліку.

Предметом навчальної дисципліни «Теорії та концепції бухгалтерського обліку» є теорії, парадигми, концепції, закономірності та тенденції розвитку бухгалтерського обліку як науки та практичної діяльності.

Після опанування дисципліни «Теорії та концепції бухгалтерського обліку» здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії **повинен знати:**

- періоди та концептуальні засади розвитку і формування бухгалтерського обліку, як науки;
- парадигми, концепції та теорії бухгалтерського обліку;
- наукові спрямування в обліковій теорії;
- провідні українські наукові школи у сфері обліку, аналізу і аудиту;

здобувач повинен уміти:

- розуміти теорію, методологію, принципи, функції, методики у сфері обліку;
- проводити системні наукові дослідження теорії та методології обліку, аналізу, контролю, аудиту і оподаткування при вивченні об'єкта дослідження;
- формувати нові наукові дослідницькі результати за обраною темою.

Основними організаційними формами дисципліни «Теорії та концепції бухгалтерського обліку» є: лекції, практичні, самостійна робота, виконання індивідуальних завдань та контрольні заходи (поточний та підсумковий контроль).

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК) - Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування із застосуванням методології наукової та педагогічної

діяльності, зокрема здійснюючи наукове дослідження, що характеризується науковою новизною, теоретичним та/або практичним значенням.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері обліку та оподаткування на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01. Здатність планувати і виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в обліку, аналізі, аудиті та оподаткуванні та дотичних до них міждисциплінарних напрямках.

СК02. Здатність виявляти, формулювати та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК03. Здатність вирішувати комплексні завдання функціонування системи обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування для критичного оцінювання результатів досліджень з урахуванням соціальних, етичних, правових та економічних проблем.

СК04. Здатність проводити емпіричні дослідження для встановлення тенденцій розвитку об'єктів дослідження у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

СК05. Здатність здійснювати апробацію результатів наукових досліджень, висновків і практичних рекомендацій з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та сприяти їх впровадженню в науковій та практичній сферах.

СК10. Здатність ідентифікувати вплив інтеграційних процесів на тактику реалізації аграрної політики, визначати перспективні напрямки розвитку аграрного бізнесу, оцінювати існуючі умови, проблеми та переваги, визначати їх вплив на практику обліку та оподаткування.

Програмні результати навчання (РН):

РН01. Мати концептуальні та методологічні знання з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування і суміжних галузей, а також навички необхідні для проведення наукових і прикладних досліджень, здійснення інновацій на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку.

РН02. Здійснювати пошук, аналізувати, критично осмислювати та систематизувати інформацію, отриману з різних науково-практичних джерел та основних національних, європейських, міжнародних нормативно-правових актів з питань регулювання обліку, аналізу, аудиту та оподаткування.

РН04. Застосовувати загальні принципи та методи економічних і соціальних наук, а також сучасні методи досліджень для провадження досліджень у сфері обліку та оподаткування та у викладацькій діяльності.

РН06. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування і суміжних галузей використовуючи сучасні наукові інструменти та дотримуючись норм професійної і академічної етики, критично аналізувати результати досліджень у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН09. Ідентифікувати наукові та практичні проблеми, здійснювати апробацію результатів наукових досліджень, висновків і практичних рекомендацій з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та сприяти їх впровадженню в науковій та практичній сферах.

РН10. Глибоко розуміти загальні принципи та методи обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері обліку і оподаткування та у викладацькій діяльності.

РН13. Вільно спілкуватися з питань, що стосуються обліку та оподаткування, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому.

РН 14. Глибоко розуміти теоретичні та методичні аспекти бухгалтерського обліку та оподаткування господарської діяльності суб'єктів аграрного бізнесу, застосовувати їх в практичній діяльності для підвищення ефективності управління діяльністю таких суб'єктів.

РОЗДІЛ 1
ЕВОЛЮЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІ
ЗАСАДИ ЇЇ РОЗВИТКУ

Практичне заняття 1.

ТЕМА 1. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК: ПЕРІОДИ ТА
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ

План

1. Періодизація розвитку бухгалтерського обліку в обліковій літературі
2. Облікове мистецтво раннього Середньовіччя
3. Початок наукової розробки бухгалтерського обліку

Методичні рекомендації

Для виконання практичного заняття здобувачам рекомендується ознайомитися з теоретичним курсом за вказаною темою.

Питання для обговорення

1. Періодизація розвитку бухгалтерського обліку в обліковій літературі.
2. Зародження обліку в різних країнах світу.
3. Облікове мистецтво раннього Середньовіччя.
4. Початок наукової розробки бухгалтерського обліку.
5. Концептуальні основи стандартизації бухгалтерського обліку в умовах глобалізації.

Навчальні завдання

Завдання 1.

Вказати правильну відповідь поняття та співвіднести їх визначення

Поняття	Правильна відповідь	Визначення
1	2	3
Пізнання – це...		а. Це такий метод розв'язання проблем, коли є підстави бути переконаними в тому, що рішення задовільне.
Наука – це...		б. Закономірні зв'язки об'єктивної реальності, тобто пов'язані між собою форми руху матерії або особливості їх відображення у свідомості людини.
Предмет науки – це...		в. Це те, що завжди, за будь-яких умов, без будь-якого винятку властиве певному явищу та виступає основою, початком, керівною ідеєю у будь-яких відносинах.
Тактика науки – це...		г. Положення (припис, норма), яке визначає закономірність, сталі співвідношення певних явищ.
Принцип – це...		д. Процес отримання і розвитку знання, постійного його поглиблення, розширення, вдосконалення й відтворення.

1	2	3
Постулат –це...		ж. Попереднє припущення в певній науковій теорії, прийняте, як початкове, недоведене в її межах положення, принципи. В методології науки дане поняття зазвичай використовується як синонім більш вживаному поняттю “аксіома”.
Правило –це...		з. Логічне узагальнення досвіду, суспільної практики, що відображає об’єктивні закономірності розвитку природи і суспільства, тобто система узагальнених у тій чи іншій галузі знань.
Категорії –це...		к. Визнані всіма наукові досягнення, які протягом певного часу дають науковому світу модель постановки проблем та їх вирішення.
Теорія –це...		л. Найзагальніші філософські поняття науки, що відображають особливості її предмету, змісту і методу. Вони є незмінним засобом дослідження і систематизації матеріалу (категорії товару і вартості, володіння і власності в економічній теорії, подвійності відображення і балансового узагальнення господарських процесів у бухгалтерському обліку). Кожна категорія відображає й фіксує певну сторону об’єктивного світу.
Парадигми –це...		м. Наукове припущення, що висувається для пояснення будь-яких явищ дійсності, властивостей або причин досліджуваних явищ і потребує перевірки досвідом та теоретичного обґрунтування; це форма теоретичного знання, що містить пропозицію, яка сформульована на підставі ряду фактів, істинне значення якого не визначене і потребує доказів.
Гіпотеза –це...		н. Теоретична систематизація об’єктивних знань про дійсність; одна з форм суспільної свідомості.

Завдання 2

На основі вивчення першоджерел скласти таблицю з періодизації обліку

Автор, праця	Що покладено в основу визначення періоду	Назви періодів	Часовий інтервал	Представники напряму	Основна тенденція, яка впливає з повторюваності періоду	Передбачуваний період у майбутньому

Завдання 3

На підставі відомих вам досліджень з періодизації обліку визначте, які особливі характеристики має об'єкт вашого дослідження на різних періодах розвитку бухгалтерського обліку.

Питання для самостійного опрацювання за темою 1

1. Підходи різних авторів до вивчення історії бухгалтерського обліку.
2. Чотири основних періоди розвитку бухгалтерського обліку.
3. Фактори, які відчутно вплинули на розвиток облікового мистецтва в епоху раннього Середньовіччя.
4. Передумови виникнення подвійного запису за А.Ч.Літлтоном.
5. Подвійна бухгалтерія в працях італійських авторів.

Практичне заняття 2

ТЕМА 2. ФОРМУВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЯК НАУКИ

План

1. Загальні тенденції розвитку відродження рахівництва
2. Новий етап розвитку бухгалтерської науки в Італії
3. Внесок французьких вчених в розвиток бухгалтерського обліку
4. Німецькомовні країни: процедурний аспект
5. Розвиток обліку в англomовних країнах

Методичні рекомендації

Для виконання практичного заняття здобувачам рекомендується ознайомитися з теоретичним курсом за вказаною темою.

Питання для обговорення

1. Загальні тенденції розвитку відродження рахівництва.
2. Новий етап розвитку бухгалтерської науки в Італії.
3. Внесок французьких вчених в розвиток бухгалтерського обліку.
4. Німецькомовні країни: процедурний аспект.
5. Розвиток обліку в англomовних країнах.
6. Розвиток обліку в країнах світу.
7. Національні системи бухгалтерського обліку і звітності та їх відмінності.

Навчальні завдання

Завдання 1

Описуючи історію питання в розрізі по країнах, узагальніть зібрану інформацію у такій таблиці:

<i>Дата (період часу)</i>	<i>Країна</i>	<i>Подія</i>

Завдання 2

Висвітлення історичного аспекту по окремих працях відобразить у таблиці

<i>Автор</i>	<i>Праця</i>	<i>Період</i>	<i>Зміст</i>

Завдання 3

Розгляд історичної сторони питання в розрізі наукових шкіл узагальніть у таблиці

<i>Прізвище вченого (школа)</i>	<i>Погляди та висловлювання</i>	<i>Точка зору дослідження</i>

Завдання 4

Вивчаючи основний зміст роботи окремих авторів, висловіть власну точку зору

<i>Автор (позиція)</i>	<i>Критик (аргументи проти)</i>	<i>Точка зору дослідника</i>

Завдання 5

Поясніть, як історичний метод сприяє проведенню наукового дослідження.

Питання для самостійного опрацювання за темою 2

1. Епоха застою.
2. Виникнення синтетичних записів.
3. Два напрямки італійському обліку.
4. Тосканська наукова школа.
5. Венеціанська школа.
6. Ломбардська наукова школа.
7. Становлення бухгалтерського обліку у Франції.
8. Напрямок розвитку обліку в німецьких наукових школах.
9. Розвиток обліку в англійських країнах.

Практичне заняття 3

ТЕМА 3. ПАРАДИГМИ І КОНЦЕПЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

План

1. Філософські підходи до облікового теоретичного знання.
2. Парадигми бухгалтерського обліку.
3. Концепції бухгалтерського обліку.

Методичні рекомендації

Для виконання практичного заняття здобувачам рекомендується ознайомитися з теоретичним курсом за вказаною темою.

Питання для обговорення

1. Концептуальне забезпечення розвитку бухгалтерського обліку.
2. Парадигма бухгалтерського обліку економіки гармонійного (сталого) розвитку.
3. Парадигмальна теорія наукових змін як метатеорія бухгалтерського обліку.
4. Аналіз можливості застосування парадигмального методу в бухгалтерському обліку як його метатеорії.

Навчальні завдання

Завдання 1

На основі опрацювання монографій та авторефератів за спеціальності «Облік і оподаткування» складіть таблицю

Автор, праця	Формулювання парадигми або концепції

Завдання 2

На підставі аналізу наукової новизни розданих авторефератів визначіть вид моделі, запропонованої автором.

Моделювання в наукових дослідженнях

Автореферат (автор, назва, рік видання)	Запропоновані моделі

Питання для самостійного опрацювання за темою 3

1. Позитивний і нормативний філософський підхід.
2. Елементи обліку як науки.
3. Ієрархічний взаємозв'язок окремих рівнів теорії і практики бухгалтерського обліку.
4. Загальна структура метасистеми бухгалтерського обліку.

5. Епістемічний та соціальний аспекти парадигми.
6. Парадигми бухгалтерського обліку.
7. Характеристика існуючих парадигм в контексті еволюції наукової думки.
8. Концепції бухгалтерського обліку

Практичне заняття 4

ТЕМА 4. ТЕОРІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

План

1. Поняття облікових теорій, їх функції.
2. Юридичний напрямок розвитку облікових теорій.
3. Економічний напрямок розвитку облікових теорій.
4. Теорії аналітичного характеру.
5. Балансові теорії.

Методичні рекомендації

Для виконання практичного заняття студентам рекомендується ознайомитися з теоретичним курсом за вказаною темою.

Питання для обговорення

1. Поняття облікових теорій, їх функції.
2. Юридичний напрямок розвитку облікових теорій.
3. Економічний напрямок розвитку облікових теорій.
4. Теорії аналітичного характеру.
5. Балансові теорії.
6. Структура наукової теорії в бухгалтерському обліку: філософський аналіз.
7. Підходи до побудови теорії бухгалтерського обліку.
8. Розвиток класифікації теорій бухгалтерського обліку.
9. Змістовна теорія бухгалтерського обліку: сутність, структура, вимоги визнання об'єктивності та побудови, класифікація.
10. Креативний облік: сутність та шляхи розвитку.
11. Енерго-ентропійний підхід в теорії бухгалтерського обліку.
12. Позитивістська основа розвитку обліку в поєднанні з сучасними економічними теоріями.

Навчальні завдання

Завдання 1

На основі авторефератів прокласифікуйте використані автором методи дослідження та оформити результати у таблицю.

Автореферат (автор, назва, рік видання)	Методи дослідження			
	Емпіричні	Теоретичні	Загально- наукові	Специфічні

Завдання 2

На підставі опрацьованих першоджерел заповніть таблицю

Автор, праця	Назва теорії	Суть теорії	Основні категорії	Вплив на об'єкт дослідження

Питання для самостійного опрацювання за темою 4

1. Облікові теорії: поняття та функції.
2. Класифікація теорій бухгалтерського обліку.
3. Юридичний напрямок розвитку облікових теорій.
4. Економічний напрямок розвитку облікових теорій.
5. Теорії аналітичного характеру.
6. Балансові теорії.

РОЗДІЛ 2
НАУКОВІ СПРЯМУВАННЯ В ОБЛІКОВІЙ ТЕОРІЇ
Практичне заняття 5
ТЕМА 5. СВІТОВІ БУХГАЛТЕРСЬКІ ШКОЛИ ТА РОЗВИТОК
БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ПРОФЕСІЇ

План

1. Наукова школа: її ознаки та умови формування.
2. Виникнення та історичні етапи розвитку облікових наукових шкіл.
3. Формування і функціонування бухгалтерських шкіл в Україні.

Методичні рекомендації

Для виконання практичного заняття здобувачам рекомендується ознайомитися з теоретичним курсом за вказаною темою.

Питання для обговорення

1. Суть і характеристика терміну «облікова наукова школа».
2. Напрямки формування і оцінка ефективності роботи облікової наукової школи.
3. Виникнення та історичні етапи розвитку облікових наукових шкіл.
4. Італійська школа.
5. Французька школа.
6. Німецька школа.
7. Англо-американська школа.
8. Російська школа.
9. Інші облікові наукові школи світу.
10. Зародження української держави і обліку на її території.
11. Розвиток обліку в Україні в кінці XV – XIX ст.
12. Бухгалтерський облік в Україні в XX ст..

Навчальні завдання

Завдання 1

На основі вивчення першоджерел скласти таблицю з періодизації обліку

Назва школи	Період зародження	Представники	Основні погляди	Вплив на сучасний період	Вплив на об'єкт дослідження

Питання для самостійного опрацювання за темою 5

1. Наукова школа та основні критерії її визнання.
2. Історичні етапи розвитку облікових наукових шкіл.
3. Італійська школа.
4. Французька школа.
5. Німецька школа.
6. Англо-американська школа.
7. Функціонування бухгалтерських шкіл в Україні

Практичне заняття 6

ТЕМА 6. ОСОБЛИВОСТІ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОЇ ТЕОРІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

План

1. Інституціоналізм та неоінституціоналізм як напрями розвитку економічної теорії.
2. Бухгалтерський облік як соціально-економічний інститут.
3. Застосування інституціональної теорії у вирішенні проблем розвитку бухгалтерського обліку (інститут власності, теорія контрактів, звітність в інституційному середовищі).
4. Облік трансакційних витрат.

Методичні рекомендації

Для виконання практичного заняття здобувачам рекомендується ознайомитися з теоретичним курсом за вказаною темою.

Питання для обговорення

1. Основи інституціональної теорії та наукове означення інституціональної теорії бухгалтерського обліку.
2. Інституціональне забезпечення розвитку бухгалтерського обліку в Україні.
3. Інституціональний тренд розвитку теорії бухгалтерського обліку.
4. Трансакційні витрати сучасного господарювання.
5. Інституціональне моделювання у розвитку облікових систем.
6. Інститут бухгалтерського обліку.
7. Філософія функціонування інституту обліку.
8. Інституціональна парадигма бухгалтерського обліку.
9. Класифікація та ієрархія складових розвитку інституту бухгалтерського обліку.

10. Інституціональна платформа розбудови обліку в національних інтересах.
11. Генезис інституційних запитів до обліку в умовах його реформування.
12. Інституціональні підходи до вирішення проблем розвитку та застосування МСФЗ.

Навчальні завдання

Завдання 1

Провести аналіз існуючих у літературі визначень понять за темою дослідження з посиланням на джерела інформації та виокремленням специфічних ознак поняття.

Поняття для дослідження: інститут, трансакційні витрати, інституційне регулювання та інші за темою дослідження.

Результати виконання цього практичного завдання оформити у вигляді таблиці.

Аналіз визначень поняття «...»

Джерело	Визначення	Ознаки	Суміжні поняття

Питання для самостійного опрацювання за темою 6

1. Класифікація існуючих інституціональних концепцій.
2. Класифікація інститутів і організацій.
3. Бухгалтерський облік як соціально-економічний інститут.
4. Структурний базис дослідження теорій бухгалтерського обліку.
5. Групи причин, які зумовлюють пріоритетність застосування інституційної теорії в бухгалтерському обліку.
6. Модель розвитку глобальної системи бухгалтерського обліку, виходячи із еволюції запитів до його інформації.
7. Відповідність явища бухгалтерського обліку критеріям інститутів в економічних та соціальних теоріях.
8. Відповідність бухгалтерського обліку критеріям ідентифікації соціальних інститутів.
9. Функціональна модель інституту бухгалтерського обліку (класифікація, ієрархія і взаємодія складових).
10. Теоретико-прикладне збагачення «Системи» в «Інститут» бухгалтерського обліку.
11. Інституційний підхід до розвитку теорій обліку.
12. Інститут власності і облік.
13. Теорія контрактів в обліку.
14. Звітність в інституційному середовищі.
15. Облік трансакційних витрат.

Практичне заняття 7

ТЕМА 7. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОБУДОВИ ТА РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ГАЛУЗЯХ ЕКОНОМІКИ

План

1. Теоретичні засади побудови бухгалтерського обліку в аграрній галузі економіки. Галузеві аспекти поглиблення предмету та об'єктів бухгалтерського обліку.
2. Методологічне забезпечення формування галузевих стандартів бухгалтерського обліку.
3. Електронний бізнес та його вплив на систему бухгалтерського обліку. Трансформація системи бухгалтерського обліку на підприємствах е-бізнесу.

Методичні рекомендації

Для виконання практичного заняття здобувачам рекомендується ознайомитися з теоретичним курсом за вказаною темою.

Питання для обговорення

1. Галузеві аспекти поглиблення предмету та об'єктів бухгалтерського обліку.
2. Теоретичні основи запровадження галузевих стандартів бухгалтерського обліку.
3. Методологічне забезпечення формування галузевих стандартів бухгалтерського обліку.
4. Теоретичні засади побудови бухгалтерського обліку в аграрній галузі економіки.
5. Фізіократична доктрина розвитку бухгалтерського обліку провідних вчених світу.
6. Електронний бізнес та його вплив на систему бухгалтерського обліку.
7. Трансформація системи бухгалтерського обліку на підприємствах е-бізнесу.

Навчальні завдання

Завдання 1

Розгляньте список нормативно-правової бази з питань регулювання обліку в галузі, що є предметом вашого дослідження.

На підставі аналізу цих документів заповніть таблицю:

Назва нормативного документу	Орган, який прийняв	Основні терміни, які використовуються в документі	Основні розділи документу	Що регулює

Завдання 2

На підставі аналізу наукової новизни авторефератів визначить вид моделі, запропонованої автором.

Моделювання в наукових дослідженнях

Автореферат (автор, назва, рік видання)	Запропоновані моделі

Питання для самостійного опрацювання за темою 7

1. Підходи до сутності облікового предмета та об'єктів.
2. Трирівнева модель забезпечення прозорості компанії за Р.Дж. Екклзом і С. А. Діпіазою.
3. Визначена специфіка предмета та об'єктів обліку в підсистемі аграрного бухгалтерського обліку.
4. Підходи до побудови методології бухгалтерського обліку.
5. Електронний бізнес та його вплив на систему бухгалтерського обліку.
6. Особливості бухгалтерського обліку в електронній торгівлі.

Практичне заняття 8

ТЕМА 8. ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЇ БУХГАЛТЕРА

План

1. Становлення професійних організацій та професії бухгалтера.
2. Інститут професійних бухгалтерів. Причинно-наслідковий зв'язок формування і розвитку інституту професійних бухгалтерів.
3. Сертифікація бухгалтерів: організаційно-методологічні підходи. Професійні аспекти підвищення кваліфікації бухгалтерів.
4. Професійна етика бухгалтерів.

Методичні рекомендації

Для виконання практичного заняття здобувачам рекомендується ознайомитися з теоретичним курсом за вказаною темою.

Питання для обговорення

1. Становлення професійних організацій та професії бухгалтера.
2. Інститут професійних бухгалтерів.
3. Причинно-наслідковий зв'язок формування і розвитку інституту професійних бухгалтерів.
4. Сертифікація бухгалтерів: організаційно-методологічні підходи.
5. Професійні аспекти підвищення кваліфікації бухгалтерів.

Навчальні завдання

Завдання 1

На підставі опрацювання текстів авторефератів дисертацій за вашим напрямом дослідження заповніть таблицю:

Автореферат, назва теми, автор	Види наукової новизни		
	дослідження розробляє проблему, що раніше не піднімалася в науці	досліджуваний об'єкт раніше не вивчався в науці	щодо об'єкта отримані нові знання
	<i>Формулювання новизни</i>	<i>Формулювання новизни</i>	<i>Формулювання новизни</i>

Завдання 2

На підставі опрацювання текстів авторефератів дисертацій за вашим напрямом дослідження заповніть таблицю:

Автореферат, назва теми, автор	Види наукової новизни		
	Змінені докорінно в результаті дослідження (вперше одержано)	Розширені і доповнені (дістало подальшого розвитку)	Уточнені (конкретизовані) (удосконалено)
	<i>Формулювання новизни</i>	<i>Формулювання новизни</i>	<i>Формулювання новизни</i>

Питання для самостійного опрацювання за темою 8

1. Генезис професії бухгалтера: професійні об'єднання, елементи науки, етики.
2. Функції бухгалтера за роллю в системі управління підприємством.
3. Інститут професійних бухгалтерів.
4. Причинно-наслідковий зв'язок формування і розвитку інституту професійних бухгалтерів.
5. Посилення ролі та важливості інституту професії в інституті бухгалтерського обліку.
6. Рівні змісту визначення поняття «професійний бухгалтер».
7. концептуальні підходи до вирішення проблеми професійної сертифікації бухгалтерів.
8. Мета і завдання МСО професійного бухгалтера МФБ.
9. Принципи функціонування національної системи професійної сертифікації бухгалтерів і її галузевих складових.
10. Основні етапи процесу підготовки професійного бухгалтера.
11. Професійна етика бухгалтерів.

Завдання для самостійної роботи
ПРОВІДНІ УКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ ШКОЛИ У СФЕРІ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ І АУДИТУ ТА ЇХНІ НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ

1. Поняття наукової школи і її характерні ознаки.
2. Київська наукова школа : основні наукові центри та відомі вчені.
3. Тернопільський національний економічний університет (ТНЕУ) – як базовий ВНЗ для однієї із провідних наукових шкіл України з обліку, аналізу і аудиту.
4. Житомирська наукова школа: організація, динамізм та ефективність.
5. Інші вітчизняні наукові школи з обліку, аналізу та аудиту.
6. Професійні бухгалтерські видання і їхнє тематичне спрямування.

Методичні рекомендації

Для виконання завдання самостійної роботи здобувачам рекомендується ознайомитися з напрямками наукових досліджень українських наукових шкіл.

Перелік українських наукових шкіл

1. Облікові наукові школи КНЕУ, КНТЕУ, НАСОА, ННЦ «Інститут аграрної економіки», НУБіП, м. Києва та Київської області.
2. Облікові наукові школи ТНЕУ, м. Тернополя.
3. Облікові наукові школи ЖДТУ, м. Житомира.
4. Облікові наукові школи ХДУХТ, ХНЕУ, м. Харкова та Харківської області.
5. Облікові наукові школи ЛТЕУ, НУ «Львівська політехніка», ЛНУ ім. І. Франка, м. Львова.
6. Облікові наукові школи ОНЕУ, Одеси.
7. Облікові наукові школи Дніпра, Дніпропетровської області.
8. Облікові наукові школи Сходу України (Донецька, Луганська, Сумська).
9. Інші облікові наукові школи.
10. Облікові наукові школи Півдня України (Кримська, Кропивницька (Кіровоградська), Запорізька, Миколаївська, Херсонська).
11. Облікові наукові школи Центру і Півночі України (Вінницька, Полтавська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська).
12. Облікові наукові школи Заходу України (Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Рівненська, Чернівецька).

Індивідуальне завдання:

Завдання 1

Дослідити провідні українські школи в сфері обліку, оподаткування, контролю, аналізу та аудиту і їх наукові дослідження. На основі проведених досліджень підготуйте доповідь на тему "Українські вчені-педагоги у сфері обліку, оподаткування, контролю, аналізу і аудиту". Дана доповідь має відповідати темі обраного здобувачем наукового дослідження.

Завдання 2. Підготувати тези доповідей за вашим напрямом дослідження з врахуванням теорій та концепцій бухгалтерського обліку.

ПЕРЕЛІК ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ЗА ТЕМАМИ

1. Хто виокремив два етапи в історії розвитку обліку: статистичний і бухгалтерський:

- а) М.Г. Чумаченко;
- б) Л. Сей;
- в) Ф.В. Єзерський;
- г) А.П. Рудановський.

2. На думку якого видатного вченого неможливо здійснити періодизацію розвитку обліку на якійсь одній підставі, і тому класифікувати розвиток обліку слід за багатьма ознаками:

- а) Я.В. Соколова;
- б) Дж. Чербоні;
- в) А.І. Лозинського;
- г) М. Г. Чумаченка.

3. Бухгалтерія як практична діяльність існує більше ніж:

- а) 6 000 років;
- б) 500 років;
- в) 100 років.

4. Хто з перелічених вчених розглядали розвиток бухгалтерського обліку через поєднання філософського та документального підходів:

- а) Б.С. Ямей, Н.Р. Вейцман;
- б) А. Хаар, Ф.В. Єзерський;
- в) О.М. Галаган, М.С. Помазков.

5. Де вперше зародилося державне рахівництво?

- а) Стародавній Греції;
- б) Стародавньому Єгипті;
- в) Стародавньому Римі; г) Вавилоні.

6. Що було первісними носіями обліку в Єгипті?

- а) глиняні пластинки – „картки”;
- б) папірус; в) черепки;
- г) горнята та камінчики.

7. В якій країні мали місце перші уявлення про оцінку пов'язані із системою облікових реєстрів?

- а) Стародавнього Риму;
- б) Стародавньої Греції;
- в) Стародавнього Єгипту;
- г) Індії.

8. Де вперше було введено інвентарний рахунок?

- а) у Стародавньому Єгипті;

- б) у Китаї;
- в) у Стародавній Греції;
- г) у Персії.

9. Де вперше виникло поняття матеріальної відповідальності?

- а) Китаї;
- б) Стародавньому Єгипті;
- в) Стародавній Греції;
- г) у Вавилоні.

10. Основним обліковим прийомом у Стародавньому Єгипті була:

- а) інвентаризація;
- б) контокорент;
- в) калькуляція;
- г) звітність.

11. Середньовічна парадигма обліку, згідно з якою основним об'єктом обліку є каса, виплати з неї та очікувані надходження, називається:

- а) камеральною;
- б) простою;
- в) складною;
- г) подвійною.

12. За допомогою яких трьох книг у трактаті Л. Пачолі „Про рахунки та записи” розкривається порядок здійснення облікових записів по всіх операціях?

- а) Меморіал, Журнал, Головна книга;
- б) Меморіал, Журнал, Касова книга;
- в) Журнал, Головна книга, Копіювальна книга.

13. Яка із праць вважається першою працею з бухгалтерії?

- а) трактат „Про рахунки та записи” Л. Пачолі;
- б) „Про торгівлю і досконалого купця” В. Котрулі;
- в) „Керівництво для господарств” А. ді Піетро.

14. У трактаті „Про рахунки та записи” Л. Пачолі рекомендував купцям:

а) включати до інвентарю не тільки майно, що необхідне для торгівлі, але й особисте майно; розпочинати опис завжди з таких речей, які цінніші і які легко втрачаються; весь інвентар скласти до одного часу;

б) включати до інвентарю тільки майно, що необхідне для торгівлі; використовувати єдиний грошовий вимірник; вести опис цінностей у хронологічній послідовності;

в) включати до інвентарю не тільки майно, що необхідне для торгівлі, але й для інших галузей; позначати в інвентарю рік, число, а також місце

складання; розпочинати опис цінностей тільки з нерухомого майна.

15. Яке з наведених нижче тверджень не відповідає принципам староіталійської форми рахівництва:

- а) кожна операція оформлюється окремою журнальною статтею;
- б) хронологічний і систематичний записи відокремлюються один від одного;
- в) поряд із синтетичними в Головній книзі відкриваються аналітичні рахунки.

16. На підставі вивченого вами трактату „Про рахунки та записи” Л. Пачолі знайдіть правильне твердження:

- а) Меморіал - це книга, куди купець записував всі свої торговельні операції в хронологічній послідовності;
- б) Журнал був секретною книгою, в якій купець міг відобразити все, що вважав своєю власністю, як у рухомому, так і нерухомому майні;
- в) Головна книга – реєстр обліку, в якому купець відображав усі свої справи, великі й малі, у тому порядку, в якому вони виникали, день за днем, година за годиною.

17. Основна відмінність староіталійської форми обліку від нової італійської форми, запропонованої Ф. Гаратті у 1688 р.:

- а) поділ рахунків на синтетичні й аналітичні;
- б) здійснення записів у хронологічному та систематичному порядку;
- в) ведення допоміжних книг (замість Меморіалу й Журналу), з яких підсумкові записи переносилися в Головну книгу;
- г) відмова від обов’язкового ведення журналу.

18. Перша спроба побудувати єдиний план рахунків була здійснена:

- а) А. де Граафом;
- б) Е. Дегранжем;
- в) І.Ф. Шером;
- г) Л. Пачолі.

19. Хто є автором американської форми рахівництва (Журнал-Головна, 1795 р.)?:

- а) Е. Дегранж;
- б) Г. Фор;
- в) Т. Джонс;
- г) Л. Герберт.

20. За якими напрямками відбувається розповсюдження подвійного запису (Голандія у XVI-XVIII ст.)?

- а) удосконалення форм рахівництва, розробка й удосконалення планів рахунків, поділ рахунків на синтетичні та аналітичні;

б) аналіз проблем складання звітності, розробка стандартів обліку, удосконалення форм обліку, створення балансових теорій;

в) удосконалення класифікації рахунків та розробка першого плану рахунків, макрооблік, створення рахункових теорій, поширення подвійної бухгалтерії на всі галузі господарства й державні установи.

21. Як називається принцип обліку, відповідно до якого за кожним рахунком стояла певна персона?

- а) персоніфікація;
- б) дуалістичність;
- в) позитивізм.

22. Хто був прихильником суто економічного напрямку розвитку обліку?

- а) Ф. Вілла, Е. Дегранж, Дж. Чербоні, Е. Пізані, К. Гіділья;
- б) Н.д'Анастасіо, Дж. Россі, К. Белліні, Ф. Марчі, Дж. Чербоні;
- в) Дж. Кріппа; Ф. Беста, Е. Пізані, Ф.Гюглі, І.Ф. Шер.

23. Хто першим спробував синтезувати юридичні і економічні аспекти обліку в Італії в період становлення обліку як науки?

- а) Ф. Вілла;
- б) Ф. Марчі;
- в) Ф. Беста;
- г) Дж. Чербоні.

24. Яку назву отримав напрям бухгалтерського обліку, відповідно до якого завданням обліку є дослідження результатів господарської діяльності, яке поєднується з реєстрацією постійних змін кількості й складу майна?

- а) економічний;
- б) процедурний;
- в) юридичний;
- г) позитивізм.

25. Статмологія це:

- а) учення про бухгалтерські рахунки;
- б) учення про бухгалтерський баланс;
- в) учення про залишки.

26. В яких країнах у середині ХІХ ст. відкривалися комерційні школи із ґрунтовним викладанням бухгалтерського обліку?

- а) Німеччина; в) Франція;
- б) Італія;
- г) Австрія.

27. В якій країні зародився напрямок бухгалтерського обліку –

балансоведення (XIX ст.)?

- а) у Франції;
- в) у Німеччині;
- б) в Італії;
- г) в Англії.

28. Хто був засновником французької форми рахівництва?

- а) М. де ла Порт;
- в) Б. Баррем;
- б) Ж. Саварі;
- г) Р. Делапорт.

29. Ким розвинутий юридичний напрям бухгалтерського обліку?

- а) Ф. Марчі;
- в) Дж. Червоні;
- б) Е. Шмаленбахом;
- г) Дж. Кріппа.

30. Учення, що полягало в послідовній персоналізації рахунків і відповідало двом принципам: персоналістичність і дуалістичність, це:

- а) статмологія;
- в) логісмографія;
- б) леммалогія;
- г) логісмологія.

31. Прихильники юридичного напрямку стверджували, що на бухгалтерських рахунках обліковуються тільки:

- а) матеріальні цінності;
- б) права й обов'язки господарюючих суб'єктів;
- в) прямі витрати виробництва.

32. Перше професійне періодичне видання з обліку в Росії в кінці XIX ст. це:

- а) "Счетоводство";
- в) "Коммерческий деятель";
- б) "Счетовод";
- г) "Коммерческое образование".

33. Ідея відійти від основ подвійної бухгалтерії і винайти свою "російську потрійну систему рахівництва" належить:

- а) Е.К. Гільде;
- в) Ф.В. Єзерському;
- б) О.П. Рудановському;
- г) І.П. Шмельову.

34. В Росії становлення бухгалтерського обліку як науки в другій

половини ХІХ ст. пов'язано з такими вченими:

- а) О.В. Прокоф'єв, П.І. Рейнбот, А.М. Вольф, Ф.В. Єзерський;
- б) Ф. Беста, А. Гільбо, Е. Леоте, Дж. Чербоні, І.Ф. Шер;
- в) В.Ф. Палій, М.З. Пізенгольц, Я.В. Соколов, А.Д. Шермет.

35. Засновником четвертої бухгалтерії вважається:

- а) Л.І. Гомберг;
- в) Ф.В. Єзерський;
- б) І.П. Шмельов;
- г) А.М. Вольф.

36. На оновлення обліку і формування його як науки в Росії в 20-30 рр. ХХ ст. позитивно вплинула:

- а) Жовтнева революція 1917 року;
- б) політика „воєнного комунізму”;
- в) нова економічна політика.

37. Якими теоріями представлений сучасний юридичний напрям облікових теорій?

- а) податкова, правова, біхевіористична, етична;
- б) правова, психологічна, етична, логічна;
- в) податкова, правова, біхевіористична, мінова;
- г) мінова, філософська, одного ряду рахунків, двох рядів рахунків.

38. Учення про відкриття та ведення рахунків („економологія”), що пояснювало подвійний запис, виходячи з логічного закону причинно-наслідкового зв'язку: запис по кредиту – це причина, по дебету – наслідок, запропонував:

- а) М.С. Лунський;
- в) А.М. Вольф;
- б) Л.І. Гомберг;
- г) Є.Є. Сіверс.

39. Теорія обліку, відповідно до якої по всіх рахунках однаково відображають зміни на дебетовій стороні статті зі знаком (+), а на кредитовій – зі знаком (-), отримала назву:

- а) теорія трьох рядів рахунків;
- б) теорія одного ряду рахунків;
- в) теорія двох рядів рахунків.

40. Професор М.С. Помазков всі облікові теорії поділяв на:

- а) економічні, юридичні, філософські;
- б) персоналістичні й матеріалістичні;
- в) теорії одного ряду рахунків, двох рядів рахунків, трьох рядів рахунків;

г) теологічні, метафізичні, позитивні.

41. Представники якої школи спробувати поєднати юридичні та економічні аспекти обліку?

- а) венеціанської;
- б) тосканської;
- в) ломбардської;
- г) туринської.

42. Основний напрямок німецької школи:

- а) економічний;
- б) юридичний;
- в) процедурний;
- г) статистичний.

43. Які дві альтернативні течії - школи сьогодні виділяють в англomовній обліковій думці:

- а) інституалістська та позитивістська;
- б) інституалістська та персоналістична;
- в) позитивістська та персоналістична;
- г) персоналістична та матеріалістична.

44. В якій школі бухгалтерського обліку найпоширенішим напрямком розвитку обліку був позитивізм:

- а) німецька;
- в) італійська;
- б) французька;
- г) англо-американська.

45. Представники якої з течій російської школи вимагали відображення всіх активів тільки на балансових рахунках?

- а) Московської;
- б) Саратовської;
- г) Санкт-Петербурзької.

46. Назвіть вченого англо-американської школи, який був засновником системи „стандарт-кост”:

- а) Ч. Кларк;
- в) Ч. Гаррісон;
- б) Р. Антоні;
- г) Д.О. Мей.

47. Представниками московської школи були:

- а) А.М.Вольф; Є.Є. Сіверс; М.А. Блатов;
- б) М.С. Лунський, Г. Бахчисарайцев, Ф.І. Бельмар;
- в) П.П. Німчинов, Г.Г. Кірейцев, Ю.І. Осадчий.

- 48. Хто був автором балансової теорії, відповідно до якої бухгалтерський баланс є наслідком подвійного запису?**
- а) О.М. Галаган;
 - в) Е. Шмаленбах;
 - б) М.С. Лунський;
 - г) І.Ф.Шер.
- 49. Яка школа розглядала баланс, як рівність прав і обов'язків господарюючих суб'єктів:**
- а) німецька;
 - в) французька;
 - б) італійська;
 - г) англо-американська.
- 50. До основних представників Санкт-Петербурзької школи належать:**
- а) А.М. Вольф, Є.Є. Сіверс, М.А. Блатов, Л.І.Гомберг;
 - б) М.С. Лунський, Г. Бахчисарайцев, Ф.І. Бельмер, Р.Я. Вейцман;
 - в) Л.І.Гомберг, І.Р. Ніколаєв, М.С. Лунський, Р.Я. Вейцман.
- 51. Однією з основних відмінностей німецької школи від італійської та французької є:**
- а) вивчення бухгалтерського обліку від балансу до рахунків;
 - б) трактування бухгалтерії як частини юриспруденції;
 - в) визначення метою бухгалтерського обліку управління ресурсами.
- 52. Біхевіористичний підхід в американському трактуванні бухгалтерського обліку в ХХ ст. полягав у тому, що:**
- а) обліковий процес розглядали як процес поведінки бухгалтерів;
 - б) мета обліку полягала в калькулюванні собівартості продукції;
 - в) основним завданням обліку вважалося складання фінансової звітності;
 - г) мета обліку полягала в забезпеченні інформацією процесу управління.
- 53. Засновником Московської школи бухгалтерського обліку був:**
- а) М.С. Лунський;
 - в) К.І. Арнольд;
 - б) Є.Є. Сіверс;
 - г) Л.І. Гомберг.
- 54. Хто започаткував українську бухгалтерську школу?**
- а) П.П. Німчинов;
 - в) Ю.Я. Литвин;
 - б) І.В. Малишев;
 - г) Ф.Ф. Бутинець.
- 55. Хто належать до представників української школи бухгалтерського обліку?**

- а) Ф.Ф. Бутинець, М.В. Кужельний, Я.В. Соколов, М.Т. Білуха;
- б) В.Ф. Палій, Ф.Ф. Бутинець, М.С. Пушкар, О.С. Бородкін,
- в) Я.В. Соколов, Т.М. Малькова, І.В. Малишев, Н.М. Малюга.

56. Досягненнями якої облікової школи є створення систем обліку витрат: „стандарт-кост”, „директ-костинг”, „центри відповідальності”, „диференційна система”?

- а) російської школи;
- б) німецької школи;
- в) англо-американської школи;
- г) французької школи.

57. Назвіть видатних представників юридічного напрямку у Франції в ХХ ст..

- а) Ш. Пангло, Ж.Б. Дюмарше, Ж. Бурнисьєн, Р. Делапорт;
- б) Л. Батардон, А. Бомон, Р. Лефор, Л. Совеґрен;
- в) Р. Делапорт, Ж.Б. Дюмарше, А. Лефевр, Г. Фор.

58. Тимчасове положення про принципи бухгалтерського обліку було опубліковане:

- а) Інститутом присяжних бухгалтерів Англії та Уельсу (1880);
- б) Американською бухгалтерською Асоціацією (1936);
- в) Канадським комітетом зі стандартів бухгалтерського обліку (1973).

59. У США характерними особливостями обліку в ХХ ст. були:

- а) введення карткових форм, співіснування двох видів балансу: податкового й комерційного;
- б) впровадження подвійної бухгалтерії, уніфікація планів рахунків;
- в) розвиток законодавчих норм, що регулюють діяльність та облік корпорацій і введення стандартів бухгалтерського обліку.

60. За суб'єктивно-географічною ознакою облікові системи поділяються на:

- а) англо-американську, французьку, змішану;
- б) англо-американську, континентальну, південноамериканську;
- в) англо-американську, ісламську, французьку.

61. Характерні риси англо-американської системи обліку:

- а) сильний вплив ЄС, орієнтація обліку й звітності на інтереси державного управління оподаткуванням, тісний зв'язок із банками, детальна юридична регламентація обліку й звітності;
- б) суворо визначена облікова політика, уніфікація принципів обліку, високий рівень інфляції, жорсткий контроль доходів фірм і населення;
- в) наявність великої кількості транснаціональних корпорацій, наявність розвинутого ринку цінних паперів, орієнтація ринку на потреби інвесторів і

кредиторів, високий рівень професійної бухгалтерської підготовки.

62. До континентальної системи обліку належать такі країни:

а) Австрія, Алжир, Бельгія, Греція, Єгипет, Іспанія, Італія, Люксембург, Норвегія, Франція, Німеччина, Швеція, Швейцарія, Японія;

б) Аргентина, Бразилія, Болівія, Парагвай, Перу, Чилі, Еквадор;

в) США, Великобританія, Австралія, Гонконг, Ізраїль, Ірландія, Ісландія, Індія, Канада, Кіпр, Мексика, Нідерланди, Центральна Америка.

63. Назвіть провідну професійну недержавну організацію США в сучасних умовах:

а) Американський інститут присяжних бухгалтерів;

б) Інститут присяжних бухгалтерів державних фінансових організацій;

в) Управління зі стандартів бухгалтерського обліку Канади.

64. Провідною професійною організацією спеціалістів у сучасній Росії є:

а) Інститут професійних бухгалтерів Росії;

б) Інститут державних бухгалтерів - експертів;

в) Московське товариство бухгалтерів.

65. Перехід від соціалістичного обліку до ринкових методів і форм обліку в Росії відбувається:

а) з 1991 р.;

в) з 1945 р.;

б) з 1965 р.;

г) з 1932 р.

66. Національні стандарти бухгалтерського обліку - це:

а) правила, якими слід керуватися при вимірюванні, оцінці та реєстрації господарських операцій і при відображенні їх результатів у фінансовій звітності;

б) загальні базові положення обліку, очевидність яких не викликає сумніву;

в) нормативи з бухгалтерського обліку, які видаються для використання всередині певної країни й не суперечать Міжнародним стандартам.

67. Твердження, що основою обліку є рахунки, а вивчення фактів господарського життя необхідно здійснювати, рухаючись від рахунків до балансу, належить вченим:

а) французької школи;

в) німецької школи;

б) італійської школи;

г) англо-американської.

68. Як називається наука про відкриття й ведення рахунків?

а) економіологія;

- б) логісмографія;
- в) статмологія.

69. Хто мав першу спробу побудувати єдиний план рахунків?

- а) А. де Граафом;
- б) Е. Дегранжем;
- в) І.Ф. Шером.

70. Хто із вчених один із перших усвідомив різницю між документами й реєстрами?

- а) І.Ф. Шер;
- б) Ф.Ф. Бутинець;
- в) В.Г. Горелкін.

71. Представники італійської школи пропонували проводити оцінку матеріальних цінностей за:

- а) собівартістю;
- б) поточними ринковими цінами;
- в) інвентарною оцінкою;
- г) преїскурантними цінами.

72. Одну з перших класифікацій видів оцінок (первісна, ринкова, відновлювальна, номінальна, експертна, pro memoria (для пам'яті), залишкова, правова) надав:

- а) Л.І. Гомберг;
- в) Е. Шмаленбах;
- б) О.П. Рудановський;
- г) В. Ле-Кутр.

73. Панівним видом оцінки в радянському бухгалтерському обліку була оцінка:

- а) за первісною вартістю (фактичною собівартістю);
- б) справедливою вартістю;
- в) за мінімальними цінами.

74. Найбільш вагомий внесок у розвиток теорії калькуляції здійснили:

- а) Ф.В. Єзерський; І.П. Шмельов; В.В. Ісаков;
- б) Р.Я. Вейцман; М.Х. Жебрак, В.І. Стоцький;
- в) М.А. Кіпарісов; І.В. Малишев, М.Т. Білуха.

75. Система „стандарт-кост” передбачає:

- а) врахування в складі собівартості лише прямих виробничих витрат;
- б) ідентифікацію та збір інформації про витрати за кожним видом діяльності підприємства;
- в) попередню калькуляцію й жорстке нормування майбутніх витрат.

76. Висловлення, що основою обліку є не рахунки, а баланс, і тому облік

починається з балансу, з якого впливають рахунки, належить вченим:

- а) німецької школи;
- в) французької школи;
- б) італійської школи;
- г) московської школи.

77. Який відомий німецький вчений, в основу балансу поклад рівняння капіталу: $A - П = К$, а сам баланс трактував як засіб для розкриття стадій кругообігу капіталу?

- а) Е. Шмаленбах;
- б) Г. Хольцер;
- в) Г. Нікліш;
- г) І. Шер.

78. Французькі автори виводили подвійний запис з:

- а) балансу;
- б) документів, що надходять до бухгалтерії;
- в) рахунків;
- г) результатів інвентаризації.

79. Хто запропонував План рахунків, який ґрунтується на ідеї балансового групування?

- а) І.Ф.Шер;
- б) Е. Леоте;
- в) Е.Шмаленбах;
- г) А. Гільбо.

80. Формування національної системи бухгалтерського обліку в незалежній Україні розпочалося:

- а) у 1999-2001 рр.;
- б) у 1945-1991 рр.;
- в) починаючи з 1991 р.

81. На розвиток обліку України-Русі в IX-XIII ст. значно вплинули:

- а) облікова культура Сходу;
- б) облікова культура та мистецтво Європи;
- в) облікова культура Японії.

82. Починаючи з XVI до середини XVII ст. в Україні переважала:

- а) німецька бухгалтерія;
- б) французька бухгалтерія;
- в) італійська бухгалтерія.

83. Характерними особливостями обліку в Запорізькій Січі були:

а) детальне й окреме введення спеціальних книг обліку доходів і видатків, касових операцій і матеріальних цінностей;

б) відокремлення обліку козацьких державних фінансів від особистого майна гетьмана; в) складання звіту, що подавався кошовому отаманові та Козацькій Раді.

84. Факторами, що гальмували розвиток обліку в Україні в різні часи, були такі історичні події:

а) прийняття християнства (988 р.);

б) монголо-татарська навала (1237-1241р.);

в) національно-визвольний рух на західноукраїнських землях (1848-1849 рр.);

г) прийняття указу Катерини II про закріпачення селян Лівобережної України (1783 р.).

85. За якими принципами був організований облік у монастирях України в XIII ст.?

а) подвійної бухгалтерії;

б) простої бухгалтерії;

в) камеральної бухгалтерії.

86. В Україні з XVI до середини XVII найбільш поширеними працями серед обліковців були праці:

а) В. Котрулі „Про торгівлю і досконалого купця” і Л. Пачолі „Про рахунки та записи”;

б) М. де ла Порта „Керівництво для купця і бухгалтера”; І. Готліба „Німецька бухгалтерія доступна для господарів або товаришів: за італійським способом”;

в) А. ді Піетро „Керівництво для господарів”, А. Граафа „Керівництво по веденню італійської бухгалтерії”.

87. Хто є сучасними видатними представниками української школи обліку?

а) Ф.Ф. Бутинець, М.В. Кужельний, М.С. Пушкар, М.Я. Дем'яненко;

б) О.М. Галаган, Р.Я. Вейцман, М.С. Лунський, І.Р. Ніколаєв;

в) Я.В. Соколов, Т.М. Малькова, М.С. Помазков, М.І. Баканов.

88. Коли був прийнятий Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»?

а) 26 січня 1993 р.;

б) 20 жовтня 1998 р.;

в) 16 липня 1999 р.

89. Назвіть пріоритетні напрямки розвитку обліку в Україні:

а) наближення бухгалтерського й податкового обліку; удосконалення теоретичних основ обліку з урахуванням найкращих наукових здобутків вчених світових шкіл обліку;

б) поділ обліку на фінансовий та управлінський; широке використання нормативного методу обліку витрат; посилення ролі калькуляції в ціноутворенні;

в) використання в обліку високих технологій, включаючи всі форми комп'ютерних систем, робототехніку та біоінженерію; використання наукових прогнозів в обліку.

90. Бухгалтерські школи були сформовані:

- а) до виникнення товарно-грошових відносин;
- б) в епоху Відродження;
- в) в кінці XIX ст. – на початку XX ст.

91. Елементи прибутково-видаткового обліку вперше виникли у:

- а) Вавилоні;
- б) Єгипті;
- в) Китаї.

92. Перша форма бухгалтерського обліку з'явилась в:

- а) I-II ст. до н.е.;
- б) XV ст.;
- в) кінці XIX - початку XX ст.

93. Систему безготівкових розрахунків у своїй діяльності вперше почали застосовувати:

- а) давньогрецькі банки;
- б) єгипетські банки;
- в) іудейські банки.

94. Бухгалтерський облік виник:

- а) 1-2 тис. років тому;
- б) 5-6 тис. років тому;
- в) 600-700 років тому;
- г) 100-200 років тому.

95. Перші історичні свідчення про бухгалтерію, що велася методом подвійного запису, датовані

- а) 1251 р.;
- б) 1341 р.;
- в) 1340 р.;
- г) 1344 р.

96. Хто із українських вчених є родоначальником сучасної київської наукової школи в галузі бухгалтерського обліку, економічного аналізу і аудиту (дві правильні відповіді) ?

- а) Петро Німчинов;
- б) Юрій Литвин;

- в) Анатолій Кузьмінський;
- г) Ігор Малишев.

97. Назвіть ім'я та прізвище знаного українського вченого, який у 2001 році видав двохтомний навчальний посібник з історії бухгалтерського обліку ...

- а) Франц Бутинець;
- б) Євген Мних;
- в) Петро Саблук;
- г) Василь Сопко.

98. Хто із видатних українських вчених був академіком НАН України в галузі обліку, аналізу і аудиту ?

- а) Борис Патон;
- б) Борис Олійник;
- в) Микола Чумаченко;
- г) Микола Амосов.

99. За змістом питань, які регулюють ПСБО, об'єднано у?

- а) 4 групи.
- б) 7 груп.
- в) 3 групи.
- г) 6 груп.

100. Творцем і винахідником подвійної бухгалтерії був?

- а) Л. Пачолі.
- б) Ф. Марчі.
- в) П. Німчинов.
- г) П.М. Галаган.

. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Бутинець Ф.Ф. Історія розвитку бухгалтерського обліку. Ч.І. Навчальний посібник. Житомир: ЖІТІ, 1999. 928 с.
2. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку : моногр. К. : Центр учбової літератури, 2007. 522 с.
3. Голов С. Генезис управлінського обліку. Бухгалтерський облік і аудит. 2017. №7-8. С.2-24
4. Голов С. Система глобального бухгалтерського обліку. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2010. №3. С.3-12
5. Гуцаленко Л.В. Адаптивна система обліку і контролю результатів діяльності сільськогосподарських підприємств: моногр. К.: ННЦ ІАЕ, 2010. 372 с.
6. Гуцаленко Л.В., Марчук У.О. Облікова політика: національний та зарубіжний підходи. *Gesellschaftsrechtliche Transformationen von wirtschaftlichen Systemen in den Zeiten der Neo-Industrialisierung*. Korneev V., Pasichnyk, Yu., Radchenko O., Khodzhaian A. und andere: Collective monograph. Verlag SWG imex GmbH, Nuremberg, Germany, 2020. 714 p., С.576-584
7. Гуцаленко Л.В., Миськів Л.П. Інституціональні імперативи органічного виробництва в забезпеченні концепції біоекономічної орієнтації. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. №10. 2021
URL:<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9423>
8. Гуцаленко Л.В., Колеснікова О.М. Нефінансова та управлінська звітність – інформаційний інструмент управління ризиками. Економіка і управління бізнесом. Том 13 №4, 2022, с.14-23
URL:<http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Bioeconomy/article/view/16811>
9. Жук В.М. Бухгалтерський облік: шляхи вирішення проблем практики і науки: [монографія] К.: ННЦ "Інститут аграрної економіки", 2012. 454 с.
10. Жук В. М. Концепція розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки : моногр. К. : ННЦ ІАЕ, 2009. 648 с.
11. Жук В.М. Розвиток теорії бухгалтерського обліку: інституціональний аспект: монографія. К.: ННЦ «ІАЕ», 2018. – 408 с.
12. Жук В.М. Розвиток функцій бухгалтерського обліку. Економіка АПК. 2016. №6. С. 71-76
13. Кірейцев Г. Г. Глобализация экономики и унификация методологии бухгалтерского учета : науч. докл. изд. 2-е, перераб. и доп. Житомир : ЖГТУ, 2008. 76 с.
14. Кирейцев Г. Г. Функции учета в механизме управления сельскохозяйственным производством: моногр. К.: Издательство УСХА, 1992. 240 с.
15. Кірейцев Г. Г. Розвиток бухгалтерського обліку: теорія, професія, міжпредметні зв'язки : моногр. Житомир : ЖДТУ, 2007. 236 с.
16. Кодекс професійної етики аудиторів України. - Київ, 1999. 275 с.

17. Легенчук С.Ф. Класифікація теорій бухгалтерського обліку. Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 3 (18). С.190-211.
18. Легенчук С.Ф. Теорія і методологія бухгалтерського обліку в умовах постіндустріальної економіки[Текст]: монографія . Житомир : ЖДТУ, 2010. 652 с.
19. Ловінська Л. Г. Оцінка в бухгалтерському обліку : моногр. К. : КНЕУ, 2006. 256 с.
20. Малюга Н.М. Концепція розвитку бухгалтерського обліку в Україні: теоретико-методичні основи. Житомир, 2006. 84 с.
21. Малюга Н. М. Розвиток теорії бухгалтерського обліку : моногр. Житомир : ПП Рута, 2005. 388 с.
22. Метелиця В. М. Інституціональні та фізіократичні аспекти розбудови бухгалтерської професії в аграрному секторі економіки: монографія. К. : ІАЕ, 2015. 687 с.
23. Метелиця В. М. Фізіократична доктрина розвитку бухгалтерського обліку: кол. моногр. / [Жук В. М., Мельничук Б. В., Остапчук С. М. та ін.] ; за ред. В.М. Жука. К. : ІАЕ, 2015. 238 с.
24. Мочерний С. В. Методологія економічного дослідження. Л. : Світ. 2001. 416 с.
25. Нападовська Л. В. Парадигма вітчизняної системи обліку в умовах глобалізації економіки. Развитие бухгалтерского учета и контроля в контексте европейской интеграции : моногр. Житомир-Краматорск : ЧП «Рута», 2005. 588 с.
26. Облік та аналітична оцінка основних засобів в умовах розвитку інформаційної економіки: колективна монографія /. Л.В. Гуцаленко Л.В., І.Д. Лазаришина, У.О. Марчук, О.В. Зінкевич. К.: Центр учбової літератури, 2020. 252 с.
27. Петрук О. М. Гармонізація національних систем бухгалтерського обліку : моногр. Житомир : ЖДТУ, 2005. 420 с.
28. Пилипенко І. І., Редько О. Ю.. Основи бух обліку за міжнародними стандартами (МСБО) : навч. посіб. К. : 2001. 184 с.
29. Пушкар М. С. Філософія обліку. Тернопіль : Карт-бланш, 2002. 157 с.
30. Теорія бухгалтерського обліку (історичні та методологічні аспекти) Монографія. Ужгород: Ужгородський держуніверситет, 1998. 148 с.
31. Чижевська Л.В. Бухгалтерський баланс: проблеми теорії і практики. Житомир, ЖІТІ, 1998. 408 с.
32. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку : навч. посіб. К. : Знання-Прес, 2003. 444 с.
33. Яремко І.Й., Лемішовська О.С.. Історія обліку, аналізу та аудиту: навч. посібник . Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. 220 с.
34. Яремко І.Й. Концепції і парадигми бухгалтерського обліку як система наукових основ теорії. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/10012/1/38.pdf> (дата звернення 13.12.2020)

Додаткові

35. Бутинець Т. А. Документування господарських операцій: теорія, методологія, комп'ютеризація : наук. вид. Житомир : ЖІТІ, 1999. 412 с.

36. Виговська Н. Г. Господарський контроль в Україні: теорія, методологія, організація : моногр. Житомир : ЖДТУ, 2008. 532 с.

37. Городянська Л.В. Концепція обліково-аналітичного забезпечення управління відтворювальними економічними ресурсами. Фінанси, облік і аудит. 2012. №20. С.260-267.

38. Гуцаленко Л.В., Мельник А.О. Облік дебіторської заборгованості: концептуальні основи П(С)БО та МСФЗ. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. №9. 2020

39. Гуцаленко Л.В. Виклики сьогодення до розвитку бухгалтерської професії. Матеріали Всеукраїнського круглого столу «Ринкове позиціонування фахівців з обліку і оподаткування: виклики та пріоритети» (21 жовтня 2020 року) / відп. ред. Є.В. Калюга. К.: НУБіП України, 2020.

40. Гуцаленко Л.В. Генезис наукових підходів до інформаційної функції бухгалтерського обліку. Матеріали IV Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції «Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством». ПНАУ. 2021 (31.03.2021, м. Полтава)

41. Гуцаленко Л. В., Іщенко Н. В., Тітаренко А.В. Дефініції сутності соціальний капітал, як складової інтелектуального капіталу підприємства. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. №3, 2023
URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/1279>

42. Гуцаленко Л.В. Дієвість контрольної функції обліку в управлінні трансакційними витратами підприємства / Л.В. Гуцаленко. *Науковий вісник Сухомлинського - Миколаїв*, №1.- 2018 р., С.114-121

43. Гуцаленко Л.В., Марчук У.О. Інтегрована звітність – концепції та парадигми обліку в досягненні цілей сталого розвитку. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. №7. 2021
URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9069>

44. Гуцаленко Л. В. Контроль як функція управління. *Materiály IV mezinárodní vědecko – praktická konference «Evropská věda XXI století. 2008»*. Díl 3. *Ekonomické vědy: Praha. Publishing House «Education and Science» s.r.o.* 88 stran. С. 60–62.

45. Гуцаленко Л.В., Демянчук М.І. Концептуальні основи формування бухгалтерського балансу в умовах сталого розвитку. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. №11. 2021
URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2021/7.pdf

46. Гуцаленко Л. В. Концептуальні основи адаптивної системи обліку сільськогосподарських підприємств. *Розвиток аграрної економічної науки в Україні та її завдання в умовах освоєння ринкової системи господарювання : Матеріали восьмих річних зборів Всеукраїнського конгр. вчених економістів-*

аграрників 20-21 черв. 2006 р. м. Київ. С. 397–401.

47. Гуцаленко Л.В. Концептуальні основи соціальної відповідальності аграрного бізнесу в Україні. Сучасні кризові явища в економіці та проблеми облікового, контрольного та аналітичного забезпечення управління підприємством: матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції (24 червня 2022 р). / відп. ред. В.В. Чудовець. Вип. 14. Луцьк: ВІП ЛНТУ, 2022. 236 с., С.65-66

48. Гуцаленко Л. В. Прибуток у статичному та динамічному обліку аграрних. *Економіка АПК*. 2005. № 8. С. 90–93.

49. Гуцаленко Л.В. Проблеми впровадження МСФЗ. Економічний розвиток держави, регіонів і підприємств: проблеми та перспективи. *Зб. наук. праць. наук.ред. В.С. Лукач – Ніжин*, 2019. – 294 с., С. 40-42

50. Гуцаленко Л. В. Прогностична функція обліку при формуванні бюджету підприємства. *Економіка АПК*. 2010. № 8. С. 63-67.

51. Гуцаленко Л.В. Управлінська звітність: підходи до методів формування. *Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту в Україні: теорія, методологія, організація*: збірник тез доповідей учасників XVIII Всеукраїнської наукової конференції. – К.: ДП «Інформ. – аналіт. агентство», 2020. – 199 с., С.111-112.

52. Гуцаленко Л. В. Марчук У. О., Чабанюк О. А. Облік в інформаційному забезпеченні сталості бізнес-процесів підприємства. *Фінанси України*. 2022. № 2. С. 88-98.

URL: https://finukr.org.ua/?page_id=723&aid=4874

53. Гуцаленко Л.В., Мельник А.О. Облік дебіторської заборгованості: концептуальні основи П(С)БО та МСФЗ. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. №9. 2020

URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2020/4.pdf

54. Гуцаленко Л.В., Мулик Т.О., Миськів Л.П. Розвиток соціального обліку: перспективи та виклики. *Теоретичні та прикладні питання економіки. Збірник наукових праць. Випуск 2 (43). 2021, Стр.: 198-207*

URL: http://tppe.econom.univ.kiev.ua/data/2021_43/zb43_19.pdf

55. Гуцаленко Л. В., Попова О.О. Управлінська звітність в контексті удосконалення інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень. *Bioeconomy and Agrarian Business*. Том 13. №2, 2022

URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Bioeconomy/editor/proofGalley/16344/14550>

56. Гуцаленко Л.В., Марчук У.О. Фінансова звітність за МСФЗ: вимоги та реалії впровадження. *Економіка АПК*. 2019 - №6, С. 36-44

57. Кірейцев Г. Г. Бухгалтерський облік та науковці, що генерують ідеї його розвитку. *Бухгалтерія в сільському господарстві*. 2008. № 20. С. 3–7.

58. Кірейцев Г. Г. Вплив економічної теорії на вдосконалення методології бухгалтерського обліку. *Фінанси, облік і аудит : зб. наук. праць. Спец. вип. Ч.1; відп. ред. М. М. Коцупатрій*. К. : КНЕУ, 2007. 200 с.

59. Кірейцев Г. Г. Методологічні засади формування та розвитку

національної системи бухгалтерського обліку в Україні. *Вісник ЖДТУ. Економічні науки*. 2003. № 2. С.103.

60. Кірейцев Г. Г., Нехай В. А. Обліково-аналітична система сільськогосподарського підприємства в умовах антикризового управління. *Облік і фінанси АПК*. 2009. № 3. С. 84–90.

61. Кірейцев Г. Г. Регулювання розвитку бухгалтерського обліку в сільському господарстві України. *Зб. наук. праць; за ред. М. І. Бахмата*. Кам'янець-Подільський, 2009. 744 с.

62. Корягін М.В. Побудова методології бухгалтерського обліку. *Економіка та держава*. 2018. №11. С.27-31

63. Кулик В. Розвиток бухгалтерського обліку на підприємствах електронного бізнесу. Полтава: ПУЕТ, 2017

64. Лучко М.Р., Остап'юк М.Я. Історія обліку: світ та Україна, погляд крізь роки. Тернопіль: "Зорепад", 1998. 151 с.

65. Людвенко Д.В. Шляхи розбудови положення концепції бухгалтерського обліку тваринництва. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. Том 31 (70). 2020. №3. С. 140-144

66. Макаренко І.О. Інтеграція сучасних видів та концепції бухгалтерського обліку для цілей сталого розвитку. *Фінансовий простір*. 2017. №1(25). С. 83-88

67. Макаренко І.О. Наукові підходи та теорії, що формують парадигму обліку сталого розвитку. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Випуск 16. 2017. С.877-883

68. Малюга Н. М. Концепція розвитку бухгалтерського обліку в Україні: теоретико-методологічні основи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук : спец. 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз, аудит» / Н. М. Малюга. К., 2006. 36 с.

69. Маренич Т. Сутність бухгалтерського обліку як системи економічного регулювання. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2009. №2. С.21-26

70. Мельник Н. Г., Михайлишин Н. М. Особливості розвитку бухгалтерського обліку в умовах глобалізації *Зб. наук. праць; за ред. М. І. Бахмата*. – Кам'янець-Подільський, 2009. С. 218.

71. Метелиця В.М. Розвиток бухгалтерської професії в аграрному секторі економіки: теорія, методологія, практика: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. екон. наук : спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)» / В.М. Метелиця. К., 2016. 36 с.

72. Метелиця В. М. Інтеграція та самоорганізація аграрного бізнесу в умовах децентралізації влади : монографія / [Лупенко Ю. О., Кропивко М. Ф., Малік М. Й. та ін.]; за ред. М. Ф. Кропивка, В. В. Россохи. К. : ННЦ «ІАЕ», 2015. 484 с.

73. Метелиця В. М. Тенденції розвитку бухгалтерської освіти. *Облік і фінанси АПК*. 2010. № 4. С. 98–102.

74. Метелиця В. М. Шляхи розвитку громадського професійного об'єднання аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України. *Облік і фінанси*

АПК. 2011. № 2. С. 62–68.

75. Метелиця В. М. Наукові основи становлення професії бухгалтера: перші етапи. *Економіка АПК*. 2011. № 12. С. 74–80.

76. Метелиця В. М. Етапи розвитку професії бухгалтера. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2011. № 11. С. 38–44.

77. Метелиця В. М. Вплив економічних теорій на формування професії бухгалтера. *Облік і фінанси АПК*. 2011. № 4. С. 46–50.

78. Метелиця В. М. Інституціональні основи розвитку бухгалтерської професії в Україні. *Облік і фінанси АПК*. № 1. 2012. С. 40–45.

79. Метелиця В. М. Розвиток бухгалтерської професії в умовах глобалізації світової економіки. *Облік і фінанси АПК*. 2012. № 2. С. 52–59.

80. Метелиця В. М. Регулювання та забезпечення розвитку професії бухгалтера: ієрархія міжнародних інституцій. *Облік і фінанси АПК*. 2012. № 3. С. 32–38.

81. Метелиця В. М. Дослідження елементів бухгалтерської професії в теоріях бухгалтерського обліку. *Економіка АПК*. 2012. № 11. С. 63–69.

82. Метелиця В. М. Інституціональна теорія бухгалтерського обліку в розвитку професії бухгалтера [Текст]. *Збірник наук. праць Вінницького державного аграрного університету. Серія Економічні науки / [редкол.: Калетнік Г. М. (голов. ред.) та ін.]*. Вінниця : ВНАУ, 2012. Вип. 3 (69). Том 2. С. 99–104.

83. Метелиця В. М. Фізюократичні аспекти розвитку бухгалтерської професії в аграрній галузі *Облік і фінанси*. 2012. № 4. С. 13–17.

84. Метелиця В. М. Стандартизація галузевої методології обліку як елементу професії. *Економіка АПК*. 2013. № 6. С. 45–53.

85. Метелиця В. М. Наукові принципи управління бухгалтерським персоналом у школах і теоріях менеджменту. *Облік і фінанси*. 2013. № 2. С. 25–36.

86. Метелиця В. М. Міжнародні підходи до регулювання бухгалтерської професії. *Облік і фінанси*. 2013. № 3. С. 35–47.

87. Метелиця В. М. Регуляторна конвергенція бухгалтерської професії в Європейському Союзі. *Облік і фінанси*. 2014. № 2. С. 41–55.

88. Метелиця В. М. Аналіз вітчизняної регуляторної моделі бухгалтерської професії. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2014. № 3. С. 35–43.

89. Метелиця В. М. Діалектичні тенденції розвитку саморегульованого інституту бухгалтерів аграрної галузі [Електронний ресурс] *Ефективна економіка*. 2014. № 4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2908> (дата звернення: 20.02.2019)..

90. Метелиця В. М. Вітчизняний досвід функціонування галузевого об'єднання аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2014. № 3 (13). С. 118–128.

91. Метелиця В. М. Функції бухгалтера та морально-професійні норми етики у становленні інституту довіри до професії. *Вісник Одеського національного університету. Економіка*. 2014. Т. 19. Вип. 3/4. С. 184–192.

92. Метелиця В. М. Удосконалення нормативно-професійного регулювання бухгалтерського обліку та звітності: галузевий аспект. *Інноваційна економіка*. 2014. № 4(53). С. 341–353.
93. Метелиця В. М. Формування національної системи професійної сертифікації бухгалтерів / В. М. Метелиця // *Бухгалтерський облік і аудит*. – 2014. – № 9. – С. 3–9.
94. Метелиця В. М. Становлення інституту професійних бухгалтерів аграрної галузі. *Збірник наук. праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2015. № 38. Ч. 1. С. 59–67.
95. Метелиця В. М. Формування національної галузевої системи сертифікації бухгалтерів аграрного сектору. *Формування ринкової економіки*. 2015. Вип. 33. С. 624–631.
96. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики: Видання 2006 року / Н.І. Гаєвська, О.В. Селезньов (пер.з англ.). К. : Аудиторська палата України, 2006. 1146 с.
97. Мних Є. В. Адаптивність змістових характеристик економічних понять і категорій у системі бухгалтерського обліку та контролю. *Фінанси України*. 2006. № 8. С. 83–86.
98. Мних Є. Критерії досконалості систем бухгалтерського обліку і аудиту в Україні. Концепція розвитку бухгалтерського обліку, аналізу і аудиту в умовах міжнародної інтеграції : тез. доп. (20-22 квіт. 2005 р.). Ч.1 / відп. ред. А. Д. Бутко. К. : Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2005. С. 102–109.
99. Облік та аналітична оцінка основних засобів в умовах розвитку інформаційної економіки: колективна монографія / Л. В. Гуцаленко, І. Д. Лазаришина, У. О. Марчук, О. В. Зінкевич. – Київ : Центр учбової літератури, 2020. – 252 с.
100. Петренко С. Якість бухгалтерського обліку як об'єкт оцінки інформаційного забезпечення внутрішнього контролю. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2008. № 2. С. 26–30.
101. Прилипко С. Бухгалтерська професія в Україні: шлях до міжнародного визнання. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2004. № 5. С. 20–24.
102. Пушкар М.С. Креативний облік (створення інформації для менеджерів) : моногр.. Тернопіль : Карт-бланш, 2006. 334 с.
103. Пушкар М. С. Метатеорія обліку або якою повинна стати теорія : моногр. Тернопільська акад. нар. госп-ва. Тернопіль : Карт-бланш, 2007. 359 с.
104. Хомин П. Я., Журавель Г. П. Парадигма й контроверзи бухгалтерського обліку та звітності (спроба консеквентного аналізу) : моногр. Тернопіль : Економічна думка, 2007. 299 с.
105. Чижевська Л. В. Бухгалтерський облік як професійна діяльність: теорія, організація, прогноз розвитку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)». К., 2007. 36 с.
106. Юхименко_Назарук І.А. Мережева концепція організації бухгалтерського обліку. Науковий вісник Херсонського державного

університету. Серія Економічні науки. Випуск 25. Частина 3. 2017. С.183-186

107. Liubov Hutsalenko, Uliana Marchuk. Winemaking and enotourism in Ukraine: the impact on industry accounting system. Sborník z mezinárodní vědecké conference. Účetnictví a auditing v procesu světové harmonizace. Vysoká škola ekonomická v Praze, Nakladatelství Oeconomica – 04-06.09. 2020. p. 42-48

108. Gutsalenko L.V., Fabiianska V.Yu. Organizational and methodological aspects of the audit planning of financial statement. Financial support for the functioning of the agricultural sector in modern conditions. N. Davydenko, O. Gudz, L. Gutsalenko, Ye. Kaliuha, N. Prokopenko, N. Trusova and others: [Ed. by Doctor of Economic Sciences, Prof. Davydenko N.M.] – Collective monograph – Verlag SWG imex GmbH, Nürnberg, Deutschland, 2020.

109. Hutsalenko L, Lepetan I. Ecological-oriented approach in providing of sustainable development of ukraine's agrarian sector: place and role of accounting. In Účtovníctvo a audítorstvo v procese svetovej harmonizácie. medzinárodná vedecká konferencia. Účtovníctvo a audítorstvo v procese svetovej harmonizácie : zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie, 7.-9. septembra 2021, (Skalica,

110. Slovensko). - Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2021. ISBN 978-80-225-4847-2,

111. Prodanchuk M. A., Tripak M. M., Hutsalenko L.V., Myskiv L.P., Shevchuk N. S. ORGANIZATION ASPECTS OF THE INTEGRATED REPORTING FORMATION. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2021. № 5(40). WoS
URL:<https://www.webofscience.com/wos/author/record/112990>
URL:<https://fkd.ubs.edu.ua/index.php/fkd/article/view/3555/3351>

112. Application of International Accounting Standards by Enterprises in the Context of Modern Challenges: collective monograph / Beldii A.M., Boyarova O.A., Derevianko S.I., Gutsalenko L.V., Hanyaylo O.M., Hurenko T.O., Kolesnikova O.M., Kryvorot O.Hr., Kuzyk N.P., Lytvynenko V.S., Meliankova L.V., Myskiv L.P., Popova O.O., Shara Y.Yu., Shevchuk K.V., Sliesar T.M., Vakulyk D.A. / National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. Košice: Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach, 2022. – 275 p.

113. Liubov Gutsalenko, Uliana Marchuk, Serhiy Zabolotnyy, Nataliia Ostapiuk, Natalia Tsaruk, 2022. Categorical Characteristics of Wine Classifications in the System of Internal Regulation of Accounting. *European Research Studies Journal*, Volume XXV, Issue 2, 543-554.

URL:<https://ersj.eu/journal/2972>

Інформаційні ресурси

1. <https://nubip.edu.ua/node/17325> – Електронна бібліотека НУБіП України
2. <http://rp.gov.ua/home/> – Рахункова палата України.

3. <https://customs.gov.ua/> – Державна митна служба України.
4. <https://www.finance.ua> – Фінанси України.
5. <https://dasu.gov.ua/> – Державна аудиторська служба України.
6. <https://www.kmu.gov.ua/> – Кабінет Міністрів України.
7. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека імені В.І. Вернадського.
8. <https://www.mof.gov.ua/uk> – Міністерство фінансів України.
9. <https://mof.gov.ua/uk/state-fiscal-service-state-fiscal-service> – Державна фіскальна служба України.
10. <https://www.treasury.gov.ua/> – Державна казначейська служба України.
11. <https://www.rada.gov.ua/> – Верховна Рада України.
12. <http://apu.com.ua/> – Аудиторська палата України.
13. www.zakon.rada.gov.ua.
14. <http://www.ukurier.gov.ua/> – Газета «Урядовий кур'єр»
15. <https://buhgalter911.com/uk/> – Бухгалтер 911.
16. <http://www.bank.gov.ua> – сайт Національного банку України.
17. <http://magazine.faaf.org.ua/> – Облік і фінанси АПК. Бухгалтерський портал.